שבת מכניסה אורחים

סיפור עממי וחידה

שבת אוהבת אורחים שמחים, אך לא אורחים עצובים.

שבת קבעה לעצמה תפילה מיוחדת, בשונה מיום חול: קבלת שבת, תפילת עמידה שבע במקום שמונה עשרה, תוספת פרקים בפסוקי דזמרא, הקריאה בתורה – בפרשה, תפילת מוסף ועוד.[1] שבת גם קובעת איסורים והגבלות רבים, מהתורה ומדברי חכמים.[2]

כאשר בא ראש חודש להתארח בשבת, מקבלת אותו השבת בסבר פנים יפות ואומרת לו: בבקשה, היכנס אורח חשוב. בוא נתחלק, תפילת שבע בערבית, בשחרית ובמנחה הן שלי ואני אזכיר אותך ב׳יעלה ויבוא׳. גם הקידוש בערב ובבוקר כולו שלי.הלל – בבקשה, כולו שלך. תקבל גם מפטיר לכבודך במקום שנחזור שוב על הפסוקים שבסוף הפרשה.[3] ואת ההפטרה הקבועה של פרשת השבוע, אני מוכנה להחליף בהפטרה מיוחדת של שנינו.[4] וגם את תפילת מוסף נשנה לכבודך ונאמר ״אתה יצרת״ במקום ״תכנת שבת״. ודרך אגב נשאל כמה פעמים בשנה בא ראש חודש להתארח בשבת?

כאשר בא יום טוב להתארח בשבת,[5] היא שמחה לקראתו ומוכנה לשנות הרבה בתפילה. היא מוותרת על חלק מקבלת שבת,[6] ונותנת לו את תפילת שבע של ערבית, שחרית ומנחה, , ובנוסף להלל, גם את קריאת התורה, המפטיר וההפטרה. קידוש הלילה והיום יהיה משותף. תפילת מוסף כולה שלך, יום טוב, רק אל תשכח להזכיר אותי באהבה.[7] אל תשכח שהיום גם שבת ובבקשה לא לבשל ולאפות ולא כל הדברים שמותרים ביום טוב לצורך אוכל נפש.[8] ואם חג הסוכות חל בשבת יש לשבת עוד הגבלות, אבל גם כבוד מיוחד לחג זה.[9]

[גם את חנוכה מארחת השבת בנעימה ואנו נשאיר לשואבי המים לפרט מה נותנת השבת לחנוכה וכמה פעמים בשנה זה קורה?]

כאשר בא ראש השנה להתארח בשבת, נותנת לו השבת, כמו ביום טוב, את כל התפילה וקידוש היום, וגם את כל אווירת היום שמתחלפת משמחה לאימת הדין! שבת רק מבקשת מראש השנה שלא ישכח שגם שבת היום, שיזכיר אותה בתפילה ובקידוש ושלא יטריד את מנוחתה ולא ירעיש עולמות עם השופר. וגם שלא יאמר את תפילת אבינו מלכנו. כל השאר, שלך מר ראש השנה, רק שתביא לנו שנה טובה ומתוקה.[10]

כאשר בא יום כיפור להתארח בשבת, היא נותנת לו כל מה שנתנה לראש השנה ועוד. אמנם זה לא יפה לארח מישהו בלי לתת לו כיבוד, אבל יום כיפור לא רוצה לאכול ולשתות ולכן גם השבת מזדהה איתו ומסכימה שיצומו בשבת.[11]

אבל כאשר בא תשעה באב ומבקש להתארח בשבת, רואה השבת שהוא אורח מאד עצוב וַאֲבֵל והיא אומרת לו: אתה, סליחה, לא נכנס. אתה תעבור ליום ראשון! בשבת אין אבלות!

---

[1] מספר ׳שאלות חימום׳ כבר כאן: אילו עוד תוספות ושינויים אתה מכיר בתפילת שבת בהשוואה לתפילת חול של יום יום? מה הסיבה לתפילת מוסף? האם יש לה זמן? מדוע לא אומרים תפילת שמונה עשרה בשבת?

[2] מה השם הכללי לאיסורי שבת מהתורה ומה השם (אולי יותר מאחד) לאיסורי מדרבנן?

[3] כאן כבר יש רמז לפתרון החידה שטרם שאלנו.

[4] עוד שתי ׳שאלות חימום׳: מה היא ההפטרה המיוחדת של שבת וראש חודש? כמה פעמים בערך בשנה יש אירוע של ׳שבת ראש חודש׳? נמק.

[5] זה נכון לומר שיום טוב מתארח בשבת? אולי ההפך? אולי שבת מתארחת ביום טוב? תסבירו (ותוכיחו מנוסח התפילה).

[6] מי תיקן את קבלת שבת ומתי? על מה מוותרים ולמה?

[7] מה זה להזכיר באהבה?

[8] היכן נזכר בתורה ההיתר לאפות ולבשל (ולעשות על המנגל) ביום טוב? מה השם של היתר זה בלשון חכמים?

[9] מצא את המגבלה הנוספת ואת הכבוד. ומצאו גם כאן כמה פעמים בשנה יום טוב מתארח בשבת?

[10] אבל זה רק על יום מסוים משני הימים של ראש השנה. איזה יום ומדוע?

[11] אילו מגבלות בכל זאת שמה השבת על יום כיפור?

כי שבת אוהבת אורחים שמחים, אך לא אורחים עצובים.[12]

ועכשיו החידה/שאלה:
התחלנו מראש חודש שחל בשבת שהוא האורח הראשון ועברנו לאורחים מכובדים יותר – אורחים שהשבת מכבדת יותר. אך אנחנו טוענים שדווקא את ראש חודש צריכה השבת לארח יפה יותר מכל אורח אחר? למה? תסביר.

שבת שלום וחודש טוב
מחלקי המים

מים אחרונים: לקרוא רק מי שמחפש רמז לפתרון החידה. הרמז הוא: המפטיר. רמז אחר: פרשת פנחס. התשובה המלאה **באתר מחלקי המים.**

[12] ויש עוד אורחים שהשבת מקבלת בשמחה, אבל לא נאריך, הרעיון ברור ואנחנו רוצים להגיע סוף סוף אל החידה.